

СТАНОВИЩЕ

На доц. д-р Маргарита Ваклинова – НАИМ-БАН – член на журито

Относно кандидатурата на доц. д-р Валентин Плетнъов по конкурс за заемане на академичната длъжност „професор” за нуждите на РИМ – Варна- код 05.03.12(археология) – ДВ бр.34/29.04.2011 г.

Единственият кандидат по обявения конкурс е доц. д-р Валентин Георгиев Плетнъов – директор на Регионалния исторически музей във Варна.

Завършилият през 1986 г ВТУ „Св. Кирил и Методий” е специалист, с чиито публикации се среща 25 години в едно последователно научно развитие, чиито изследователски параметри обхващат българското средновековие и османския период. Широката панорама, която той разгръща с изследванията си, ни дава възможност да оценим по достойнство неговата професионална подготовка и качества като учен, комуто дължим сериозни изследвания и нови приноси към опознаване на културата и историята на българските земи.

Продукцията, с която Валентин Плетнъов се явява на конкурса, е значителна: две монографии (едната усъвършенстван вариант на докторската му дисертация) и още две, от които едната излязла от печат в процеса на конкурса (съвместна с К.Тотев) и втората – в процес на издаване.- интересна и необходима добавка към основното му съчинение „Варна през Средновековието”. Към тях се добавят две студии и 87 научни статии и съобщения. От тях през последните 4 години - след хабилитацията му през 2007 година, са публикувани 3 монографични работи и още 30 статии и съобщения. Осем от всички публикации са в съавторство. Публикувани са в авторитетни български издания (Известия НМВарна, Археология, История, Сборници в чест на известни български учени, Плиска-Преслав, Епохи,Българите в Северното Причерноморие, Проблеми на прабългарската история и култура и др.).

Иска ми се да кажа още сега, че не се среща често със специалисти в областта на средновековната археология, изследователи, за които обект на изследвания е така обширен хронологически и тематичен диапазон, в който си дават среща в голямо разнообразие и различна насоченост – капитални и частни въпроси, проблемите на ранното средновековие, но и на османския период. И още нещо - чрез чиито изследвания един толкова важен район за историята и културата на Средновековието, като този на Варна, днес ни е по-познат от всякога.

В.Плетнъов показва за този значителен период на изследователска работа на терена и научни занимания, съществени промени, но и трайни интереси в насочеността на научните си разработки и интересите си. И този процес на развитие може да бъде определен като движение от частното изследване на археологическите данни към общото панорамно представяне на културно-историческото развитие и обобщаващите изводи. В началото, публикувайки материал и цели колекции, изтръгнати от земята или събирани във фондовете на богатия музей на Варна по различни пътища, останали неизвестни за изследователите десетилетия, той подхожда като археолог – анализатор на конкретен материал като източник на информация. Така създава сериозна база за научни анализи и синтез, за себе си и другите учени, свързани с разработването на проблеми, като напр. металопластиката на ранното средновековие. В това отношение особено значение имат двете съвместно публикувани с Ваня Павлова студии върху металните украси и части за ремъци от ранното средновековие от колекциите на Варненския музей и цяла серия статии върху отделни частни въпроси или представяне

на нови материали към тази толкова съществена тема за изучаване на културната история на българите.

Това се отнася и до трудът му, за който му бе присъдена научната степен „доктор по история”, превърнал се в особено ценената и рядка като изследване в тази област, монография „Битовата керамика във Варна – 15-18 век” и свързаните с нея публикации върху майоликата и вноса на източна керамика и порцелан. Не са за пренебрегване и двете брошури върху майоликата и турския фаянс, които по същество са на ниво, въпреки популярния си характер, научни публикации. На В. Плетнъов дължим засега най-детайлното, многостранно и изчерпателно проучване на керамичното производство през османския период на основата на забележително богатия материал от един такъв космополитен и значим център – средище на производство и търговия в Османската империя като Варна. Такова всестранно обглеждане от всички страни на огромен масив от материал произхождащ от един източник, рядко е правено.

Задълбочаването върху проблемите на Варна и нейния район е нещо, което отличава кандидата като изследовател. След Д. Димитров и Ал. Кузев, той е този, който се втурва в системно изучаване на културата и историята на средновековна Варна и свързаните с нея територии, той е този, който се опитва да създаде всеобхватна историческа панорама на това, което се случва в живота на морския град, играл винаги голяма роля в развитието на културно-историческите процеси на Балканите през всички времена. На неговите регионални проучвания отдавам особено значение, защото без опит да се организират и покажат цялостно и всеобхватно резултатите от изследванията на този район на България през Средновековието, не могат да бъдат изяснени много други процеси и явления в културната история на тези земи. В. Плетнъов много активно реагира на новопоявили се хипотези и идеи, свързани с историята на Варна и района, представяйки свои собствени съждения по изказани тези. Искам да обърна внимание на интересното продължение на неговия том, посветен на Варна през Средновековието, втората му по същество част, предадена за печат (№79) и показваща постоянството му в търсенето и представянето на разнородна и разностранна информация, защото между страниците ѝ могат да бъдат открити събитията и личностите, паметниците и документите за Варна между VII-XIV в. – градиво и богатство за всеки изследовател. Един справочник за всеки, който се интересува от известното и свързано с Одесос-Варна за цели девет века живот.

Имах възможност в процеса на срока по конкурса да прочета вече излязлата от печат а съвместна книга с К.Тотев върху византийски материали от Варненско, която е едно удобно и добре издадено събрание на цяла група предмети, свързани с християнството запазени в богатата колекция на Варненския музей.

Това, което прави малко странно впечатление, е фактът, че като се изключи публикация на английски език в Археология Булгарика (№47), В. Плетнъов не издава на чужди езици, което аз само отбелязвам без коментар, защото мисля, че той участва в достатъчно международни форуми, а и има значителен брой негови публикации, които заслужават с качествата си по-широка известност сред изследователите и вън от България.

Бих искала да обърна внимание на достойнствата на В. Плетнъов като теренен изследовател, който с екипите, в които участва или ръководи при проучвания на известния манастир Теке Караач и особено на крепостта Кастрици, с нейните интересни и забележителни находки, показва доброто си професионално ниво и възможностите си да изтръгва историческите факти със средствата на основния източник на археолога – археологическото разкриване.

Естествено и нормално е, обръщането към В. Плетнъов от страна на висши учебни заведения, за водене на курсове лекции в материята, в която той се слави като

висококомпетентен специалист и оценяването на този вид дейност – преподавателската, добавя още една положителна оценка към представянето му като кандидат за исканото академично звание.

С неговите организационни възможности и възможностите му като ръководител, като популяризатор на науката и сторонник за опазване на културно-историческото наследство, не мисля, че би следвало да се занимаваме, но те са известни и оценени от всички нас, колегията.

Представяйки тези свои впечатления от научната дейност и достойнства на доц. д-р **Валентин Георгиев Плетньов**, си позволявам на членовете на почитаемото научно жури, да му бъде присъдено академичното звание **професор** по обявения от РИМ – Варна конкурс.

Декември 2011 г.

Доц. д-р Маргарита Ваклинова